

Türkiye'nin 2023 Vizyonu

*Türkiye ekonomisinin 2003-2013 yıllar arası
yapısal analizi ve 2023 hedefleri*

ENGIN GÜNAN tarafından hazırlanan rapor, Türkiye ekonomisinin 2003 ile 2013 yıllar arasını değerlendirerek, Türkiye'nin 2023 hedeflerini ve oluşan eğilimleri ortaya koymak ve bu gelişmelerle 2023 yılı senaryolarını değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

İçindekiler

Türkiye Ekonomisinin Yapısal Analizi ve 2023 Hedefleri	3
I. Makroekonomi Değerler Ve Mali Yapı	3
Döviz rezervleri ve Türkiye'ye yönelik sermaye akımları	4
İhracat, ithalat büyüme ve enflasyon	5
Türkiye'nin kredi derecelendirmesi	5
İmalat sanayi ve PMI endeksi	6
İhracat ve ithalatın yapısal analizi ve büyüme	7
Ekonominin temel belirleyici faktörleri	8
II. Türkiye'nin 2023 Ekonomi hedefleri:	11
Hedefler	11
1. Hedef: Ekonomimiz dünyada 10. sıraya yükselmesi	11
2. Hedef: Kişi başı GSYH (reel) 25.000 dolara ulaşması.	12
3. Hedef: 500 milyar dolar ihracat.	12
Hedefler için tedbirler:	14
a.) Sektörle tedbirler:	14
b.) Ülkeler ve Ülke Grupları arası tedbirler:	14
c.) Stratejik tedbirler	14
III. Türkiye ve Türkiye-Ülke Grupları Makroekonomik grafikler	16

Türkiye Ekonomisinin Yapısal Analizi ve 2023 Hedefleri

Türkiye'deki son 10 yıldaki ekonomi başarıya temelini, 2001 yılında yaşanan ekonomik krizden sonra Kemal Derviş'in hazırladığı dört aşamalı temel ekonomik tedbir paketi ve daha sonra gelen AK-Parti hükümetin reformlara sadık kalıp ve geliştirerek Türkiye'deki gelişme kesintisiz olarak bugüne kadar devam etti. Reformlar Türkiye'deki ekonomik gelişimin temelini oluşturdu. Onun getirdiği bankacılık sistemi krizi çabuk yenmemize neden oldu. Tedbir paketi:

1. Bankacılık sektörüne ilişkin tedbirler süratle alınarak, mali piyasalarda belirsizlik azaltılacak ve kriz ortamından en kısa sürede çıkılacaktır.
2. Faiz ve döviz kurunun belirli bir istikrar kazanması sağlanacak, böylece ekonomik birimlere orta vadeli bir perspektif kazandırılacaktır.
3. Makroekonomik dengeler tesis edilecek.
4. Bu temel stratejiler çerçevesinde, enflasyonla mücadele de kararlılıkla sürdürülecektir.

<http://www.capital.de/meinungen-newsbeitrag/die-logik-der-krisenvermeidung.html>

<http://www.milliyet.com.tr/content/dosya/ekodosya.html>

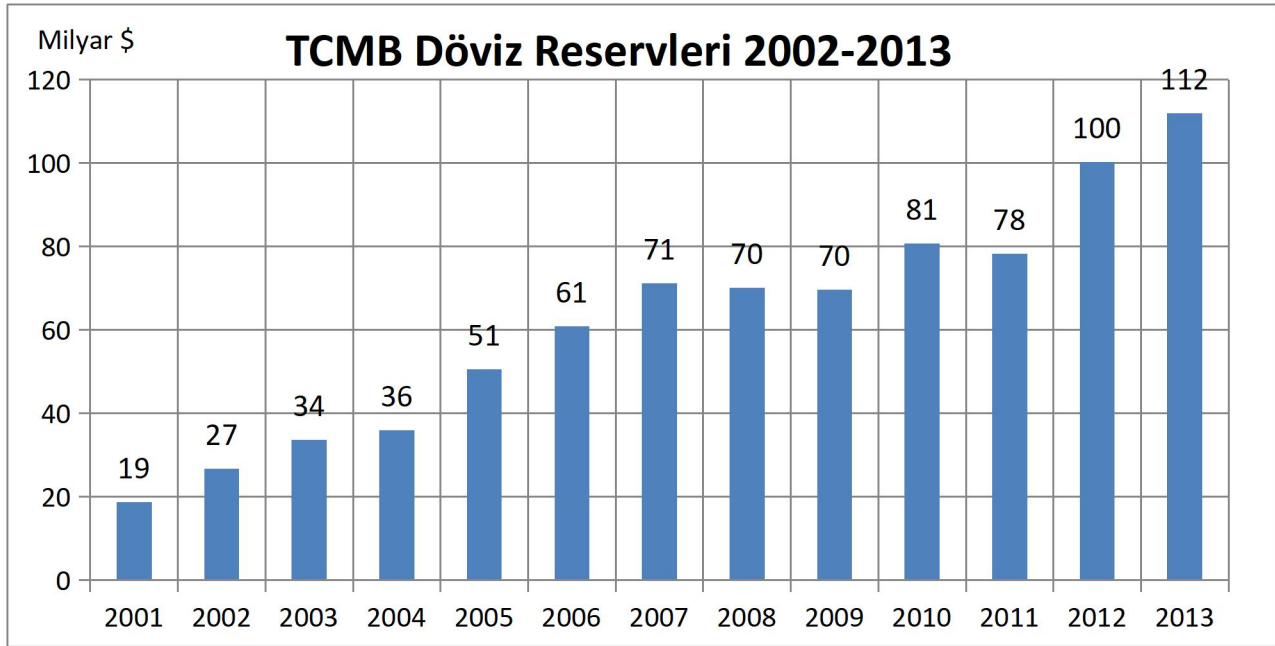
I. Makroekonomi Değerler Ve Mali Yapı

Türkiye 2001 den sonra getirdiği bankacılık sistemi, krizi çabuk yenmemize neden oldu ve 2008 yılında Amerika da başlayan mali kriz birçok bankanın batmasına sebep olsa da, Türk bankalarını, alınan tedbirlerden dolayı etkilemedi. Türkiye ekonomisi son 10 yılda çok başarılı bir performans gösterdiği halde, olumsuz noktaları da var. 2001 krizinden sonra sağlanan mali ve politik istikrar Türkiye'ye büyük ölçüde yabancı sermayenin akmasını sağladı. 2008 deki uluslararası mali krizden sonra düşük tutulan kredi faizleri, dış kaynak bağımlığımızı artırdı. 2003 yılında 144 milyar dolar olan dış borç 2013 yılında toplam 372 milyar dolara çıkmış, 284 milyar dolar bölümü özel sektöre ve 88 milyar dolar bölümü kamuya ait. Aynı dönemde özel sektörün tasarruf oranı 15,1% den 12,6% gerilemiş durumda. Dış borç 2003 yılında GSYH'nin 67,5% ,den 2013 yılında 36% geriledi. Dış borcumuzu Avrupa Birliği ülkelerin (AB 28) ortasıyla karşılaştığımızda, Avrupa Birliği ülkelerin ortalamasının çok altında kalarak mali durumumuzun çok güçlü ve sağlam bir yapıya sahip.

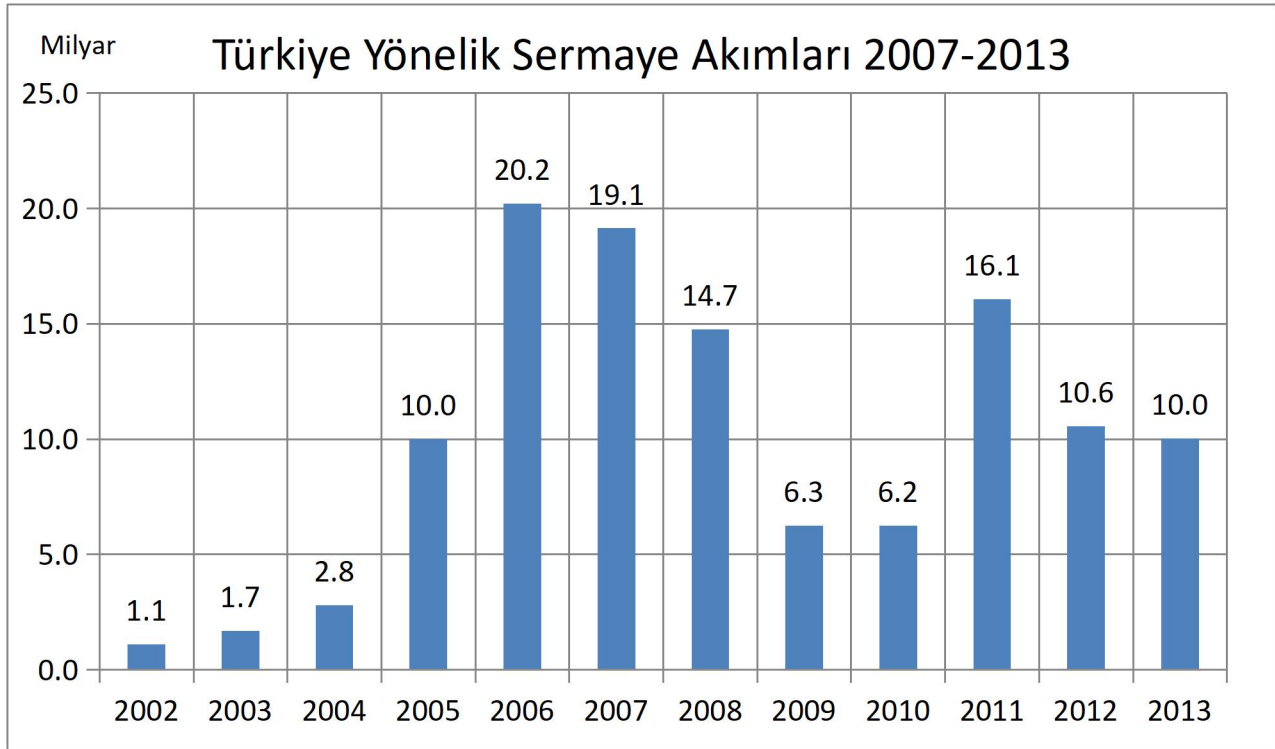
Yıl	TÜRKİYE GSYH (milyar \$)	TÜRKİYE BRÜT DIŞ BORÇ STOKU / GSYH (%)	AVRUPA BİRLİĞİ (AB 28) DIŞ BORÇ STOKU / GSYH (%)
2003	303	67,5 %	62%
2013	821	36,0%	89,5%

2002 yılından itibaren uygulanan sıkı mali politika dış borcun 2013 yılında GSYH 36% gerilemesi ve TC Merkez Bankasının döviz rezervlerinin önemli ölçüde artmasını sağladı. 2001 yılında 19 milyar dolar olan döviz rezervi 2013 yılında 112 milyar dolara çıkmasını sağladı. Aşağıdaki grafik TC Merkez Bankasının 2001 yılından itibaren birikmiş döviz rezervlerini gösteriyor.

Döviz rezervleri ve Türkiye'ye yönelik sermaye akımları

2002 yılından itibaren uygulanan politik, ekonomik, mali istikrar, hızla gelişen altyapı ve genç nüfus, kalifiye eleman (toplumun 50%'si 30 yaş altında), işletme açma süresi 6 günden daha az bir süreye inmesi ekonominin hızlı ve sağlam büyümesini, yabancı yatırımcıları ülkemize çekmesini sağladı. Türkiye'ye 2002 yılında giren doğrudan yabancı yatırımlar 1,1 milyar dolardan 2004 yılından sonra önemli ölçüde artış gösterip 2002-2013 yılları arası toplam 118,9 milyar dolara çıktı.

Kaynak: <http://www.invest.gov.tr/> , <http://www.tcmb.gov.tr/>

İhracat, İthalat Büyüme ve Enflasyon

İhracat ve ithalat rakamlarını baktığımızda, 2003 yılında ihracat 47 milyar dolardan 2013 yılında 153,5 milyar dolara çıkmış, artış 226 % . Aynı dönemde ithalat 69,3 milyar dolardan 251,5 milyar dolara çıkmış, artış 263 % . Dış ticaret açığı ise 22,1 milyar dolardan 98 milyar dolara yükseldi, artış 343,4% . İhracat arttıkça ithalat ve dış ticaret açığı daha fazla arttığı dikkat çekiyor. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında 68% den 2013 yılında 65% oranında gerçekleşerek pek değişmemiş.

Yıl	İhracat toplam (milyar \$)	İthalat toplam (milyar \$)	Açık (milyar \$)	İhracatın İthalatı karşılama oranı
2003	47	69,3	22,1	68%
2013	153,5	251,5	98	65%
Değişim	226 [%]	263 [%]	343 [%]	-4,4%

Büyüme rakamlarını baktığımızda, büyüme çok iyi bir performans göstererek son on yılda ortalama \varnothing 5 % oranında gerçekleşmiş, enflasyon önemli ölçüde, 10% altına çekilmiş, ayrıca gelir dağılımı olumlu bir artış kaydetmiş, dolayısıyla halkın refahı artmış durumda.

Yıl	Büyüme	Enflasyon	Gelir dağılımı
2003	5,3%	25,3 %	4,40
2013	4,0%	7,7 %	4,00
Ortalama	5,0%	9,3%	

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/> <http://www.imf.org/external/>

Türkiye'nin kredi derecelendirmesi

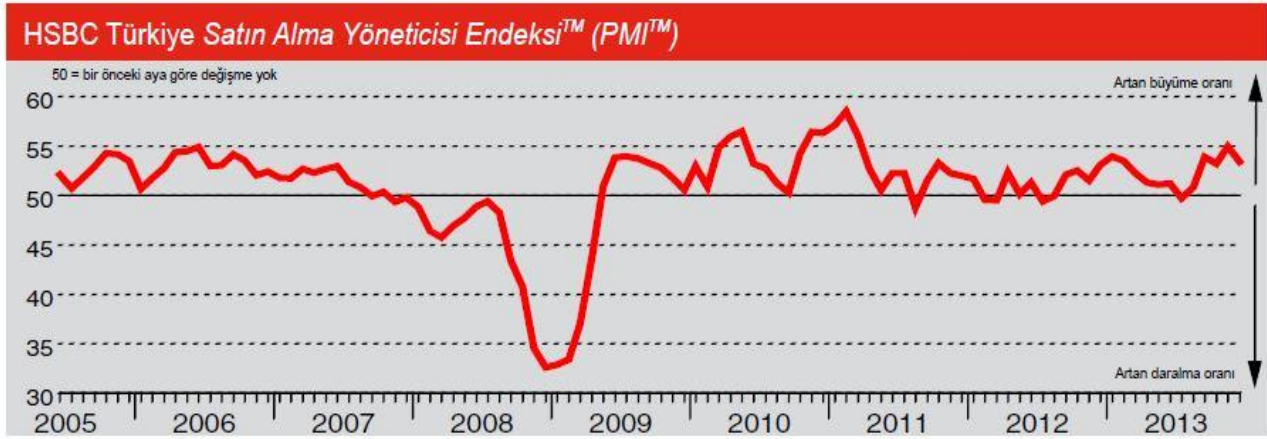
Başarılı ekonomimizin üstün performansı, ekonomik ve mali reformlar sayesinde önemli değerlendirme ajansları Moodys ve Fitch tarafından Türkiye'nin kredi derecelendirmesi son 10 yılda 6 kademe yükseltildi. Aşağıdaki tablo Moodys ajansın tablosu, ilk artırma 2004 yılında gerçekleşti en son kademe artışı Aralık 2013 yapıldı.

Yıl	2001	2004	2005	2005	2010	2012	2013
Moodys	B3	B2	B1	Ba3	Ba2	Ba1	Baa3

Kaynak <http://countryeconomy.com/ratings>

İmalat sanayi ve PMI endeksi

Ayrıca PMI™ Endeksi™ Türkiye imalat sanayisinin kaydettiği performansı amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans gösteren PMI endeks (referans çizgisi olarak değeri 50). 2005 ile 2013 tarih arası, 2009 kriz yılı hariç uzun bir dönem dizilim ortalamasının (50) üzerinde seyrediyor.

Kaynak: <http://www.hsbc.com/news-and-insight/emerging-markets>

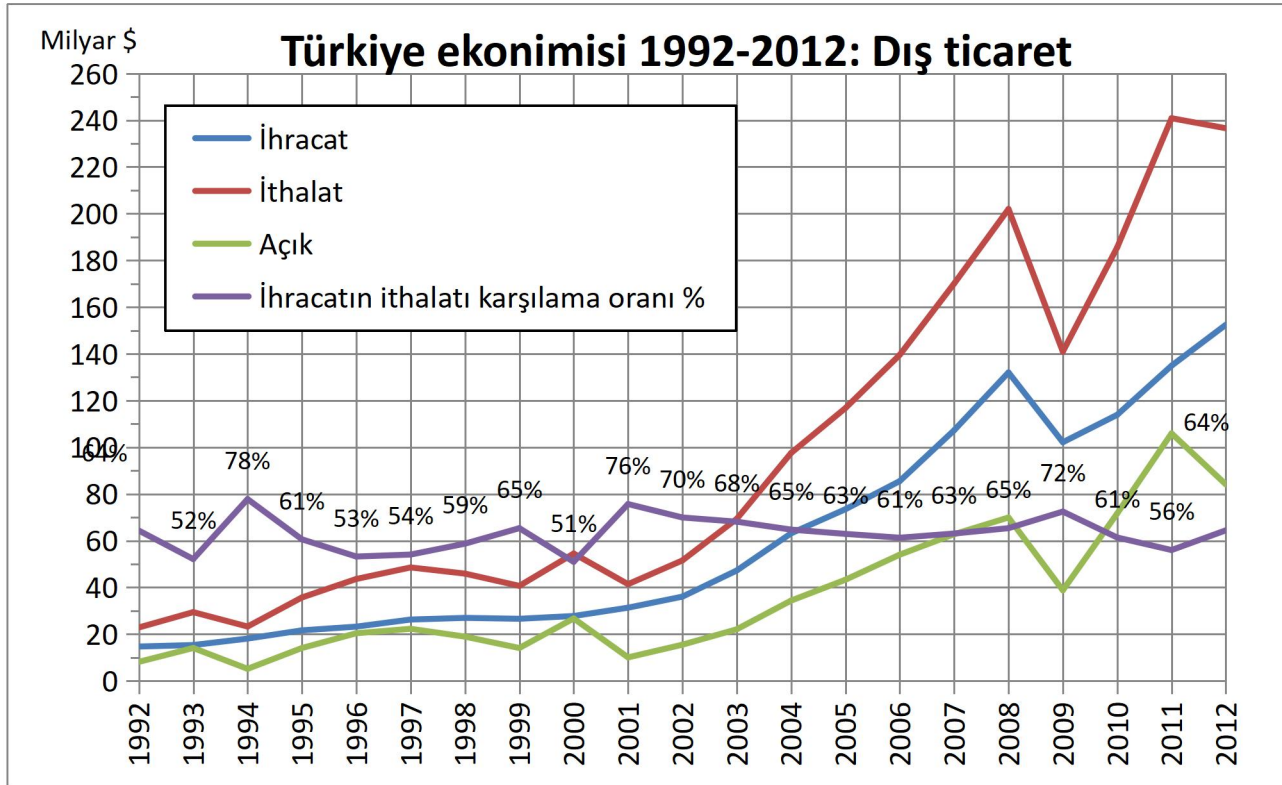
Makroekonomi değerler çok iyi bir performans gösterdiği halde, Türkiye ekonomisinin ihracatı ithalat bağıllığı dikkat çekiyor. Üretimi analiz ettiğimizde üretimde 50%'nin üzerinde ithalata bağımlı olan sektörlerimiz:

Sektör	İthalata Bağımlılık Oranı
Demir-çelik	69%
Bilgisayar	67%
Kimyasal	56%
Diğer metaller	54%
Motorlu taşıtlar	51%
Otomobil üretimi	56%
Tekstil	47%

Kaynak: <http://www.tepav.org.tr/tr/yayin>

İhracat ve İthalatın Yapısal Analizi ve Büyüme

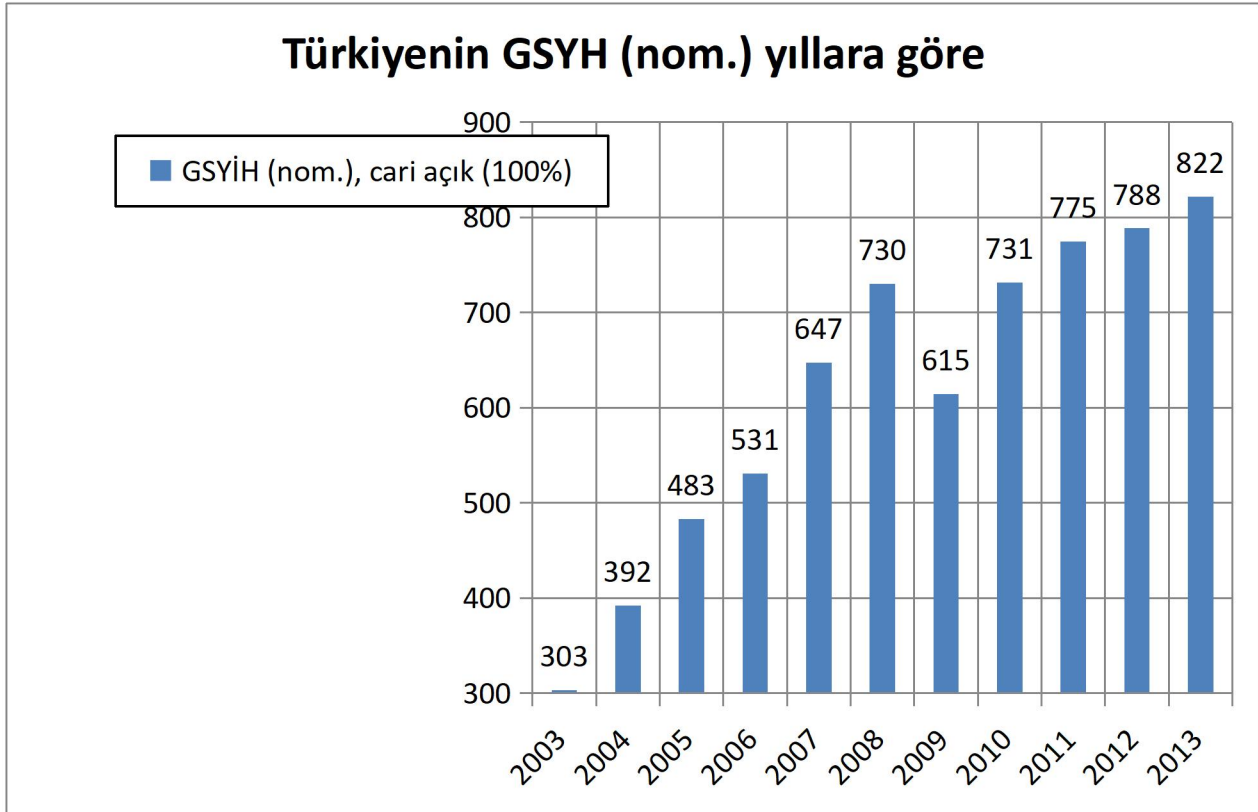
Türkiye ekonomisinin 1992 ile 2012 yılları içinde ihracat ve ithalat rakamlarına ve 2002-2013 yılları arasında GSYH (reel) verileriyle büyümesine baktığımızda, yıllara göre ihracat ve ithalat grafiğinde ihracat arttıkça ithalatın orantısız olarak büyüdüğünü görüyoruz. Ekonomimizin temel belirleyici faktörleri ithal bağımlılığı ve cari açık 'mı?

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/>

Ekonominin temel belirleyici faktörleri

Aşağıdaki grafikte Türkiye ekonomisi 2003-2013 yılları arasında çok iyi bir performans sergilediğini ve 2013 yılında GSYH değeri 821 milyar dolara çıktığını görüyoruz. Büyüme son derece iyi bir performansını gösterdiği halde ihracatın ithal bağımlılığı büyümeyi etkiliyor mu, etkiliyorsa nasıl yansıyor?

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

Bu soruya olumlu cevap bulmak için Türkiye ekonomisinin 2003-2013 yılları arasında yapısal analizine, ihracat ve ithalat rakamlarına ve GSYH verileriyle büyümesine bakalım.

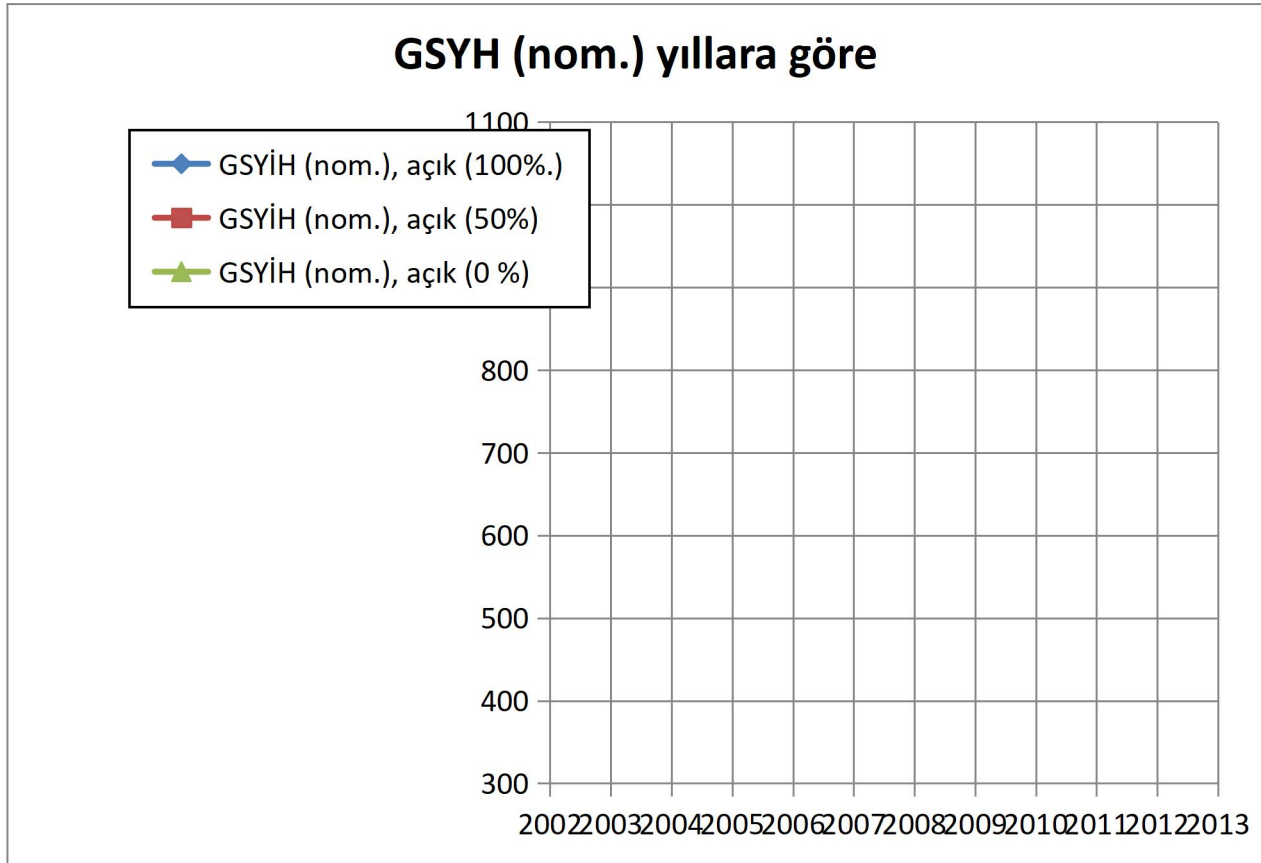
Yıllara göre GSYH verilerini bulmak için:

GSYH = tüketim + yatırım + devlet harcamaları + (ihracat - ithalat) formülü uygulayarak, (ihracat - ithalat) terimi üç varsayıma ayıralım:

- a.) cari açığın gerçek boyutta : (ihracat - ithalat) = cari açık (100%)
- b.) cari açığın yarı yarıya düşmesi: (ihracat - ithalat) = cari açık (50%)
- c.) cari açığın kapanmasına: (ihracat - ithalat) = 0 = cari açık (0%)

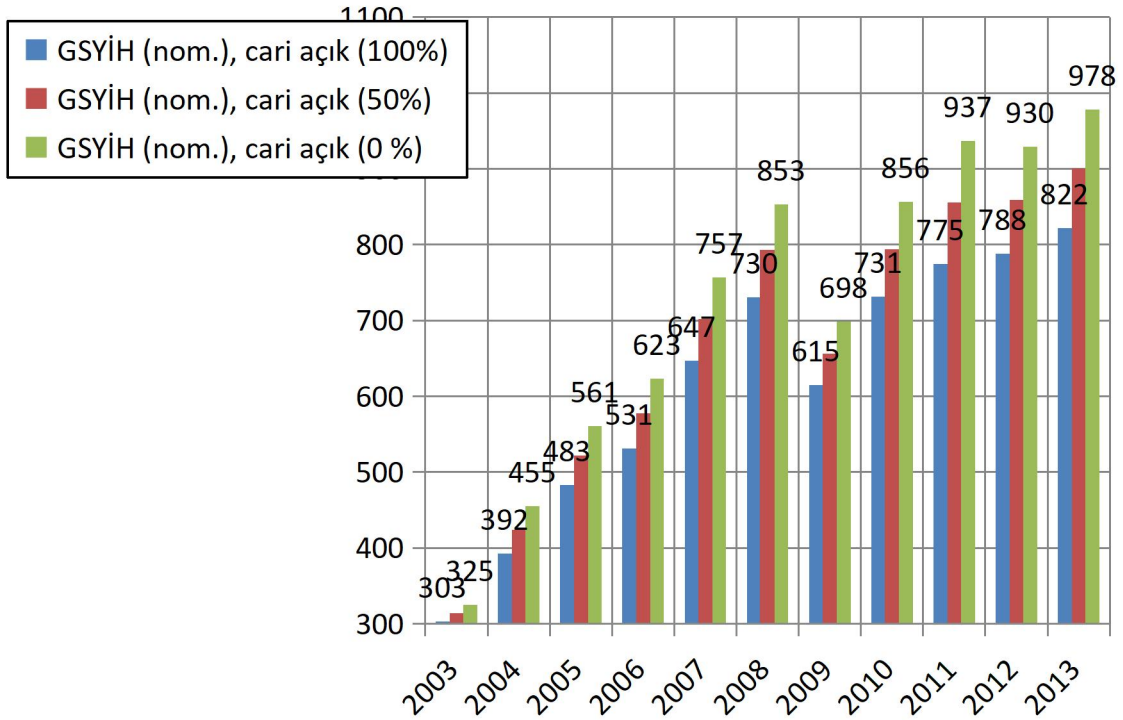
Bu üç senaryoyu uygularsak aşağıdaki tablo ortaya çıkıyor: Cari açığın Türk Ekonomisine yansıması. 2003-2013 yılları arasında cari açığın ekonomimize maliyeti 2013 yılında 157 milyar dolar. Başka bir bakışla ihracat ve ithalat 2003-2013 yılları arasında dengeli büyüdüğünde ekonomimiz 2013 yılında 995

milyar dolara ulaşacaktı, eğer cari açık reel açığın 50% altında kalsaydı GSYH 917 milyar dolara olacaktı. İhracat-ithalat dengesi, cari açık ve ithal bağımlılığı ekonomimizde önemli ölçüde yansıdığını ve belirleyici faktörler olduğunu görüyoruz. Cari açığı kapattığımızda 2013 yılın GSYH 2010 (aşağıdaki grafikte kesik çizgili) yılında ulaşmış olurduk. Peki, cari açığı nasıl kapatabiliriz, tedbirler, mekanizmalar neler olabilir? Cari açığı kapatmayı hedefleyen kısa, orta ve uzun vadeli ekonomi stratejiler uygulamalı. Terbileri aramadan Türkiye'nin 2023 hedef değerlendirmelerini bir sonraya alalım. Aşağıdaki tablo cari açığın Türkiye ekonomisini hangi oranla etkilediğini görüyoruz.

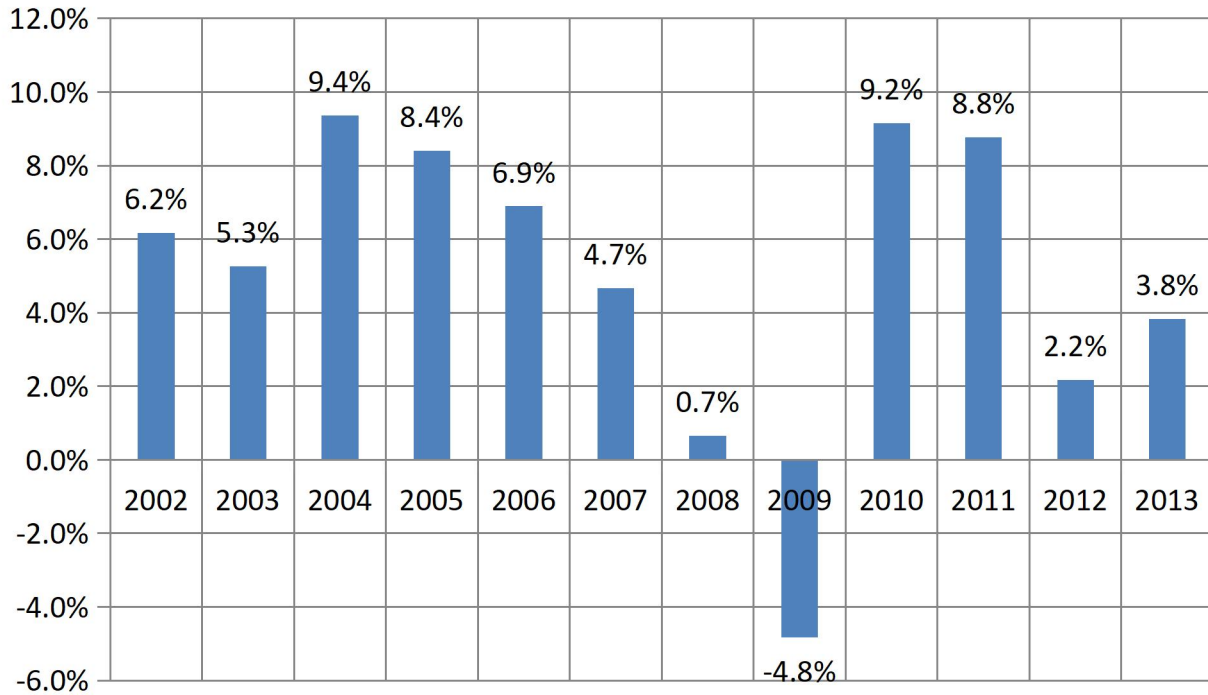

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

Türkiyenin GSYİH (nom.) yıllara göre

Türkiye: GSYH oranı, yıllara göre artış

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

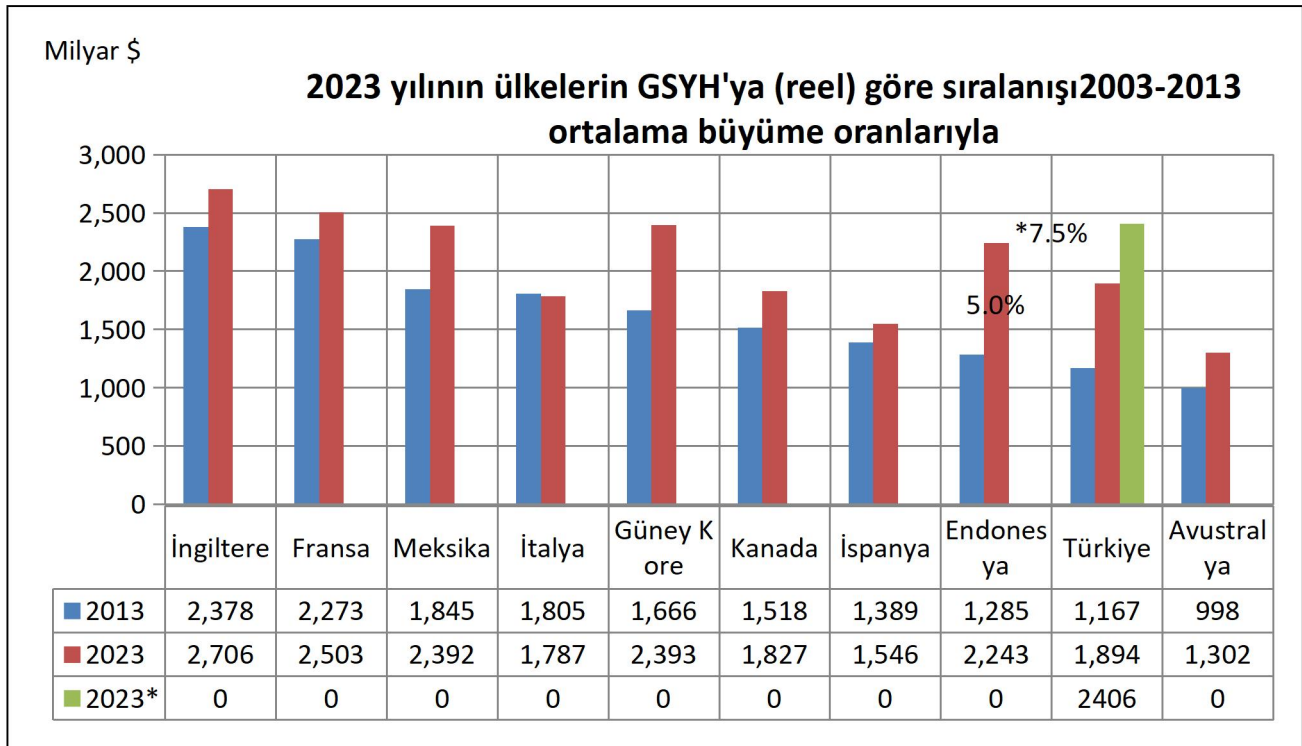
II. Türkiye'nin 2023 Ekonomi hedefleri:

1. Hedef: Türkiye ekonomisi dünya ekonomisinde 10. sıraya yükselmesi
2. Hedef: Kişi başı GSYH (reel) 25.000 dolara ulaşması
3. Hedef: İhracat 500 milyar dolara çıkması

Hedefler

1. Hedef: Ekonomimiz dünyada 10. sıraya yükselmesi.

Ekonomimiz dünya ekonomisinde 10. sıraya yükselmesi için, neler yapmalı? Bu soruya cevap bulmak için Türkiye ve dünya ülkelerin ilk 17 ekonomisinin GSYIH(reel) ve yapısal analizine bakmalı. Ülkelerin ekonomileri 2003-2013 yıl arası ortalama büyüme oranı ile 2023 yılına kadar aynı performansı gösterdiğinde Türkiye son 10 yıl içinde büyüdüğü gibi, 2023 yılına kadar gelişirse, dünya ekonomisinde GSYH(reel) 1.894 milyar dolarla 13. sıraya yükselir. Ekonomimizin 10. sıraya GSYH(reel)'in 2406 milyar dolara yükselmesi için yıllık büyüme oranı ise 7%-8% arasında olmalı. (üstel büyüme) aşağıdaki tablo ortaya çıkıyor:

Kaynak: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2013/02/weodata/index.aspx>

2. Hedef: Kişi başı GSYH (reel) 25.000 dolara ulaşması.

Kişi başına GSYH(reel) 25.000 dolara çıkabilmesi için üç senaryo var. TUIK' in demografik göstergelerine göre Türkiye'nin 2023 yılında nüfusu 84.247.000. Dolayısıyla üç senaryo ortaya çıkıyor:

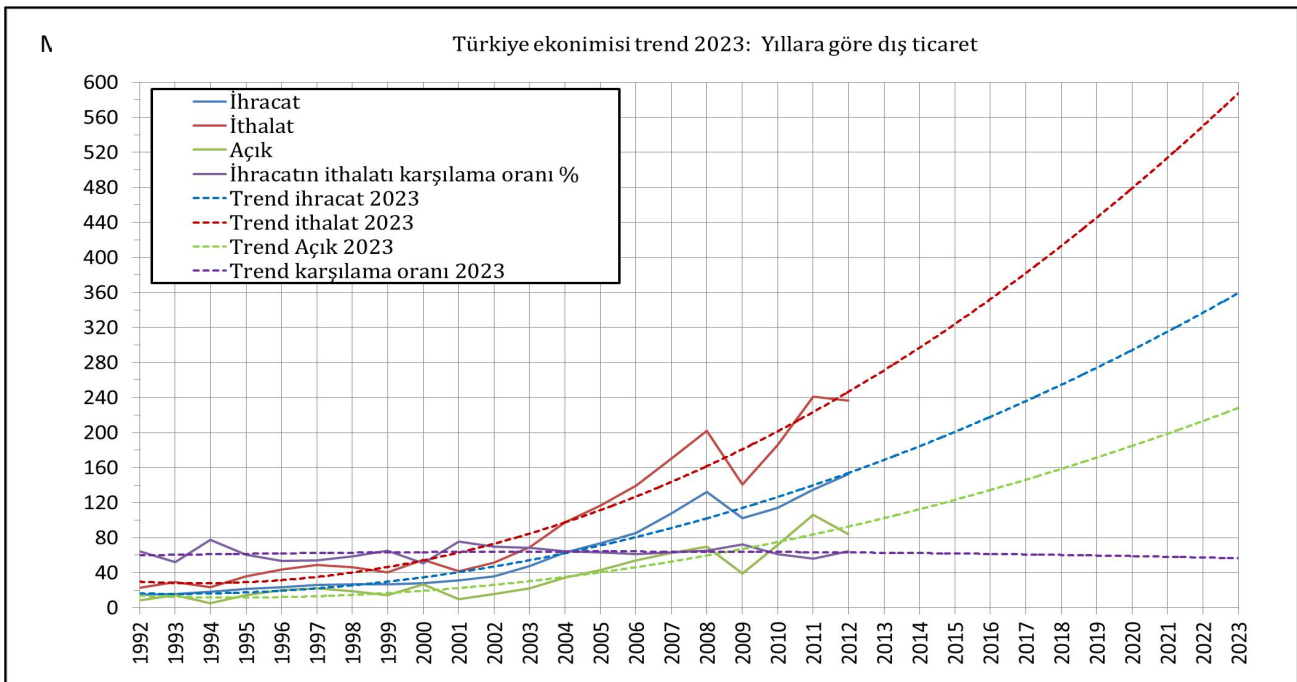
a.) Türkiye'nin 2023 ekonomisi 1. hedefine ulaşır ve dünya ekonomisinde GSYH(reel) = 2400 milyar dolar gelir ile 10. sıraya yükseldiğini ve nüfuzumuz 84.247.000 arttığını kabul edersek, kişi başına gelir GSYH(reel) 28.500 dolara varır ve 2. hedefine zaten ulaşır olur.

b.) Kişi başı GSYH (reel) 25.000 dolara ulaşması ve nüfuzumuz 84.247.000 arttığını kabul edersek GSYH(reel) 2100 milyar dolara gelire ulaşır ve diğer ülkeler 2003-2013 arasındaki performans ile büyürse, Türkiye dünya ekonomisinde 13. sırayı alır.

c.) Türkiye'nin 2023 ekonomisi son 10 yıl (2003-2013) ortalama 5% büyüdüğü gibi büyürse, GSYH(reel) geliri 1900 milyar dolara ulaşır ve kişi başı GSYH(reel) gelir 22.500 dolar olur.

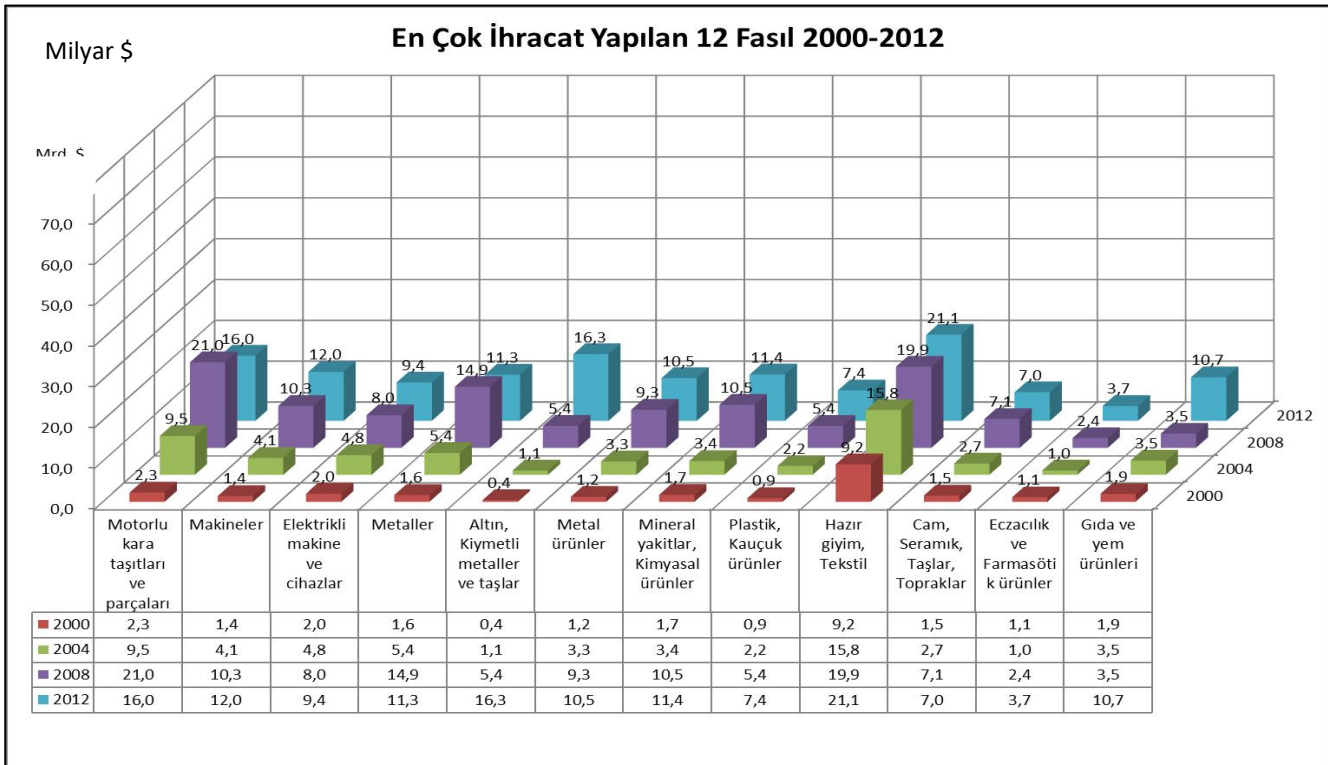
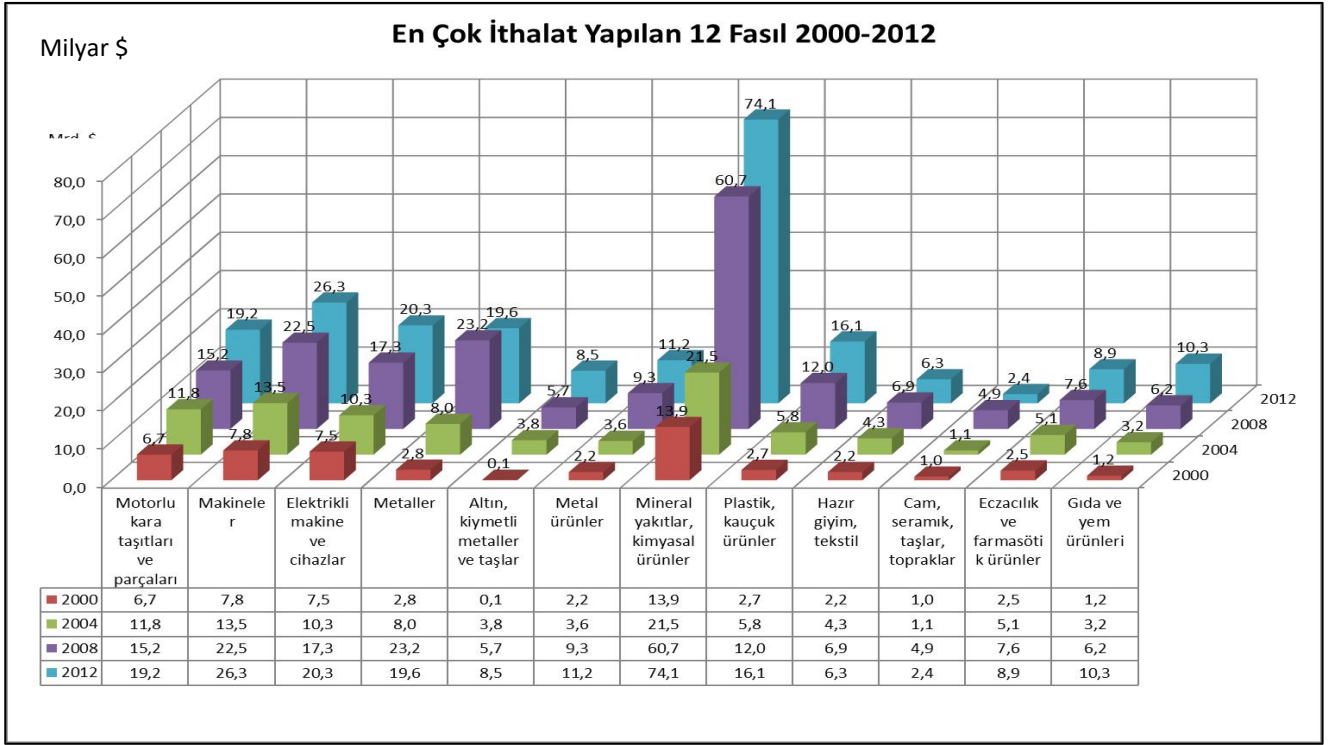
3. Hedef: 500 milyar dolar ihracat.

Türkiye'nin 2023 ekonominin 500 milyar dolar ihracat hedefi ve eğilim analizi: Türkiye'nin 1992 ile 2012 yıllarını temel alarak 2023 eğilim analizi ihracatın 2023 yılında 360 milyar dolara çıktığını görüyoruz, ithalat ise 565 milyar dolara ulaştığını. İhracatı 500 milyar dolara çıkartabilmek için 2002 ile 2012 yıllık büyüme rakamları incelediğimizde, ihracat ortalama 18% büyüme performansı gösterdiğini görüyoruz. İhracatın 2023 yılında 500 milyar dolar hedefine ulaşabilmek için 2013 yılından itibaren ihracatın yıllık büyüme oranı 18% den 23% artması gerekiyor, büyüme oranı 2002 ile 2013 yılları arası gösterdiği performansın 5% üstünde gerçekleşmesi gerekiyor.

<http://www.tuik.gov.tr/>

Türkiye 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat hedefine ve cari açığın kapatılmasına nasıl ulaşabilir? Hedeflere ulaşabilmek için Türkiye ekonomisinin yapısal analizine bakmalı, ihracat ile ithalat yapısına değerlendirmeli ve kısa, orta ve uzun vadeli ekonomi stratejiler uygulamalı: Grafikler Türkiye İstatistik Kurumun verilerinden oluşturulmuş. TUIK kullandığı 99 fasıldan ihracat ve ithalatın 95% temsil eden 47 başlıca fasıla seçilerek sektörlere uygun şekilde gruplar oluşturulup fasılların sayısını indirildi. Bu 12 fasıl AB'de kullanılan fasılları temsil ediyor.

<http://www.tuik.gov.tr/>

Hedefler için tedbirler:

a.) Sektörle tedbirler:

Enerji: Kısa ve orta vadeli önlemler: Geniş kapsamlı enerji tasarrufu, İnşaat sektöründe yalıtma ve ileri teknoloji sistemleri, düşük enerjili yapılar, güneş enerji, otomatik ısı ayarı vs., bu konuda kentsel dönüşüm bir fırsat. Tüketim mallarda enerji sertifikası, taşıt araçlarda vergi değişikliği (karbondioksit vergilendirme) devreye girmeli. (kısa vadeli tasarruf oranı 30%) Uzun vadeli önlemler: Enerji sektörüne öncelikle yenilebilir enerji, rüzgâr, su, güneş, jeotermik ve atom enerjisine yatırımlar yapılmalı, büyüyen ekonominin enerji ihtiyacını gidermeli, enerji ve elektrik ihracatına yönelik yatırımlar yapılmalı. Petrole bağımlılığını asgariye getirmeli.

Gıda ve yem ürünleri: Kısa ve orta vadeli önlemler: İş gücünün 25% tarım alanında bir sektör kendi ihtiyacını kendi karşılayabilmeli ve 2012 deki 10,3 mil.\$ dolarlık ihracatı kısa vadede yarıya azaltabilmeli. (kısa vadeli tasarruf oranı 50%)

Hazır giyim ve tekstil: Kısa ve orta vadeli önlemler: Önemli ve deneyimli sanayi sektörüne sahip, kendi ihtiyacını tamamen kendi karşılayabilecek potansiyele sahip (kısa vadeli tasarruf oranı 50%).

Plastik ve kauçuk ürünler: Kısa ve orta vadeli önlemler: Teolojisi zor olmayan bir sektör kısa zamanda ihtiyacımızın 50% karşılaya bilmemiz mümkün (kısa vadeli tasarruf oranı 50%).

b.) Ülkeler ve Ülke Grupları arası tedbirler:

Ülke Grupları arası cari açığa değerlendirdiğimizde, Diğer Avrupa (AB Hariç), Kuzey Amerika ve Diğer Asya Ülkeler grubunda orantısız ihracat ve ithalat dengesi olduğu dikkat çekiyor. Bu Ülke Gruplarında İhracatın İthalatı karşılama oranı çok düşük. Bu Ülke Gruplarında ihracatın ithalatı karşılama oranı artırma potansiyeli diğer Ülke Gruplarına göre daha yüksek.

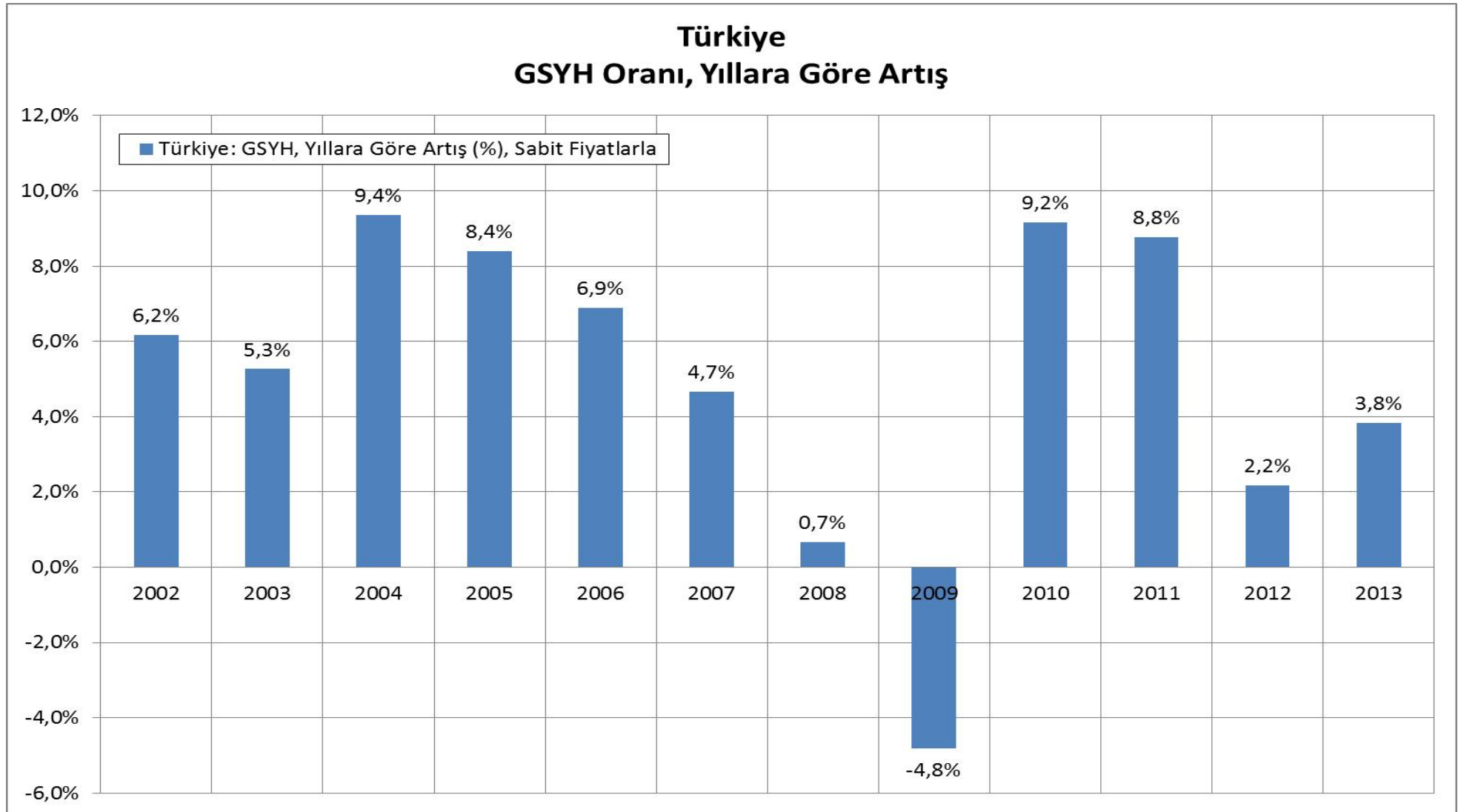
Ülke Grubu	Cari Açık (milyar \$)	İhracatın İthalatı karşılama oranı [%]
Avrupa Birliği (AB 28)	28	68%
Diğer Avrupa (AB Hariç)	23	38%
Kuzey Amerika	8	47%
Diğer Asya	39	22%

c.) Stratejik tedbirler

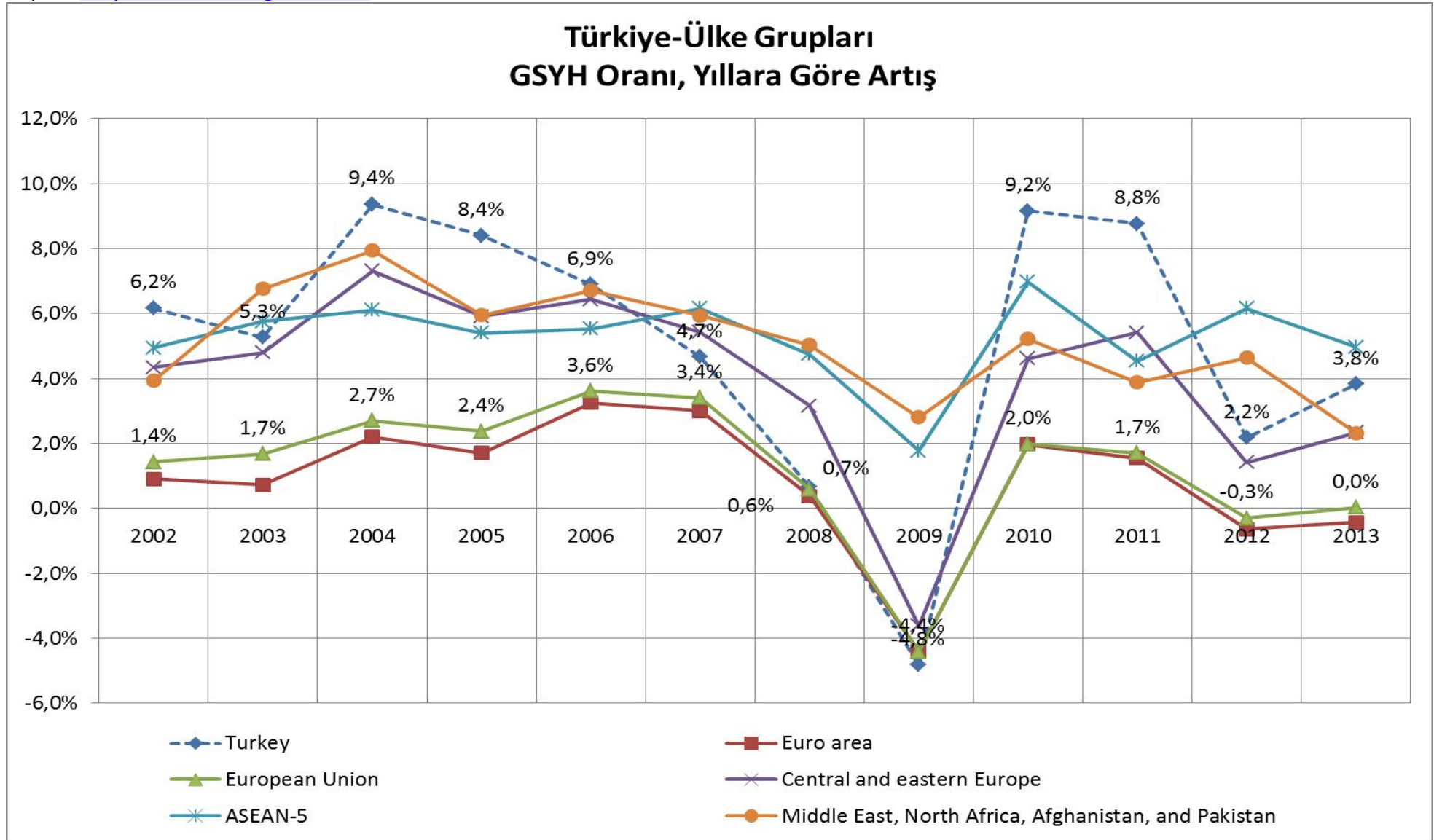
1.) Ekonomide yapısal değişiklik: Kısa ve orta vadeli önlemler: Ham madde ve ara mal bağımlılığını asgari orana getirmek: Uzun vadeli önlemler: İthal bağımlı imalat sanayiden, yerli kaynaklar kullanarak katma değeri yüksek olan Ağır sanayi (motorlu kara taşıtları, makineler), ileri ve bilim teknoloji ağırlıklı (elektrik, elektronik, yayılım) ihracatına geçmeli.

- 2.) ARGE yatırımlarını artırmak:, ARGE yatırımlarını bilim ve teknolojisinde katma değeri yüksek olan sektörlerde artırmak. (Gelişmiş ekonomilerde yıllık ARGE yatırımları GSYM > 3% üstünde, Türkiye’de 1%).
- 3.) Teknoloji ağırlıklı yerli strateji yatırımlar ve teşvikler: Ülkelerle Teknoloji transferi sağlayacak stratejik ortaklıklar ve stratejik iş birliği, proje bazında ARGE-Merkezleri (üniversite ile sanayi bağlantılı) kurmak, sanayiye teknoloji transferini sağlamak.
- 4.) Diğer yatırımlar: Alt yapı, yüksek eğitime, ulaşım vs.
- 5.) Teşvikler: KDV İstisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, Vergi İndirimi, Yatırım Yeri Tahsisi vs.
- 6.) Ürünlerimizi markalaştırmak
- 7.) İhracatın maliyetini asgariye çekme stratejileri geliştirmek. Ülkeler ve Ülke Gruplarıyla AB, Diğer Avrupa Ülkeleri, Afrika, Ortadoğu, Uzakdoğu ve BRİC gümrük ve iş birliği.
- 8.) İstikrar sağlanmalı: Ekonomik, politik, toplumsal. Yabancı yatırımcılara ve sermayeye güvenilir istikrar ortam yaratmalı. Türkiye’ye uluslararası ilgi büyük, dolayısıyla iç gerginlikler her konuda olumsuz sonuçlar çıkartabiliyor. Türkiye’de yaşanan krizlere ve iç meselelerine uyum içinde çözüm getirmeli. Kurumlar, birimler, özel sektör, vs. istikrarı ve ülke çıkarlarını sarsacak açıklamalardan kaçınılmalı, çalışmalar ve açıklamalar kendi alanında kalmalı. (Faiz lobisi, komplo teorisi, borsa değer kaybı vs.)
- 9.) Turizm alanında gelirleri tekrar yatırım olarak Ekonomiye kazandırmalı (döner sermaye). Bu ekonomik tedbir paketi uygulandığında cari açığın üç yıl içinde 40-50% oran azalması son derece olumlu. EK: Türkiye ve Türkiye-Ülke Grupları grafikler:
- 10.) Türkiye’ye ve çevre bölgelere insani ve ekonomi mali zarar veren sorumlu yönetimlere BM savaş tazminatı talep edilmeli, tıpkı 1. Dünya savaşında yapıldığı gibi.
- 11.) İnovasyon gücümüzü, patent sayımızı artırmalıyız.
- 12.) Medya ve basında yeni düzenlemeler ve yeni bir kültür politikası geliştirmeli. Uluslararası karşılaştırmada, hükümete karşı eleştiriler en ön sırada yer alıyor ve uluslar arası ilişkilerde ciddi sıkıntılar yaratıp, milli çıkarlarımız büyük ölçüde zarar görüyor.
- 13.) Reform paketlerine ivme kazandırıp, doğuda yarım kalmış yolculuğu bir dönüm noktasına getirip, güvenilir, kalıcı ve kardeşliğimizi pekiştirecek bir istikrar paketi oluşturmamız lazım.
- 14.) Avrupa Bölgesinde mali kriterleri kanıtlamış durumdayız, orta ve uyum vadeli hedefimiz EURO para birikimine geçmek.

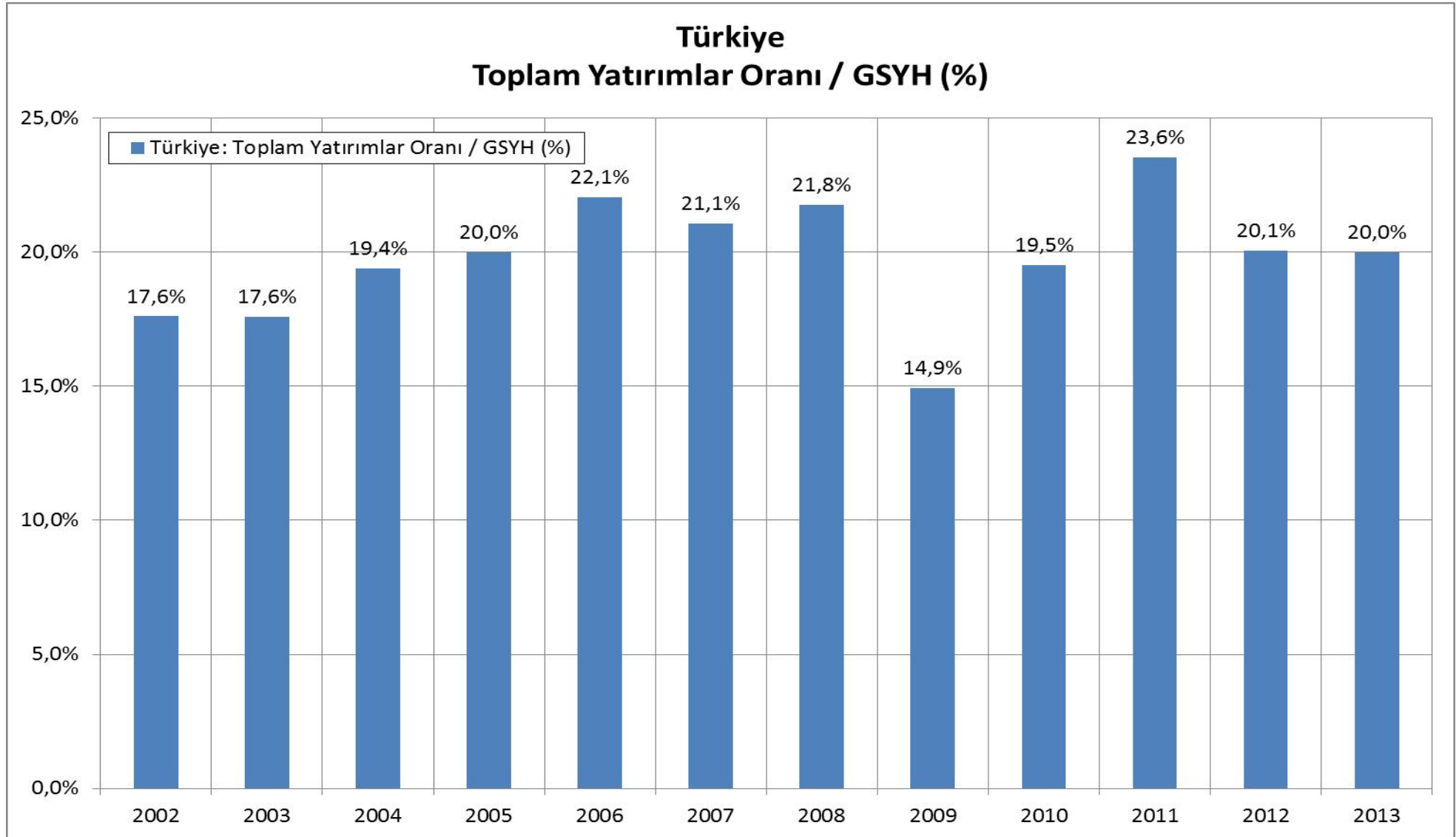
III. Türkiye ve Türkiye-ülke Grupları Makroekonomik grafikler

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

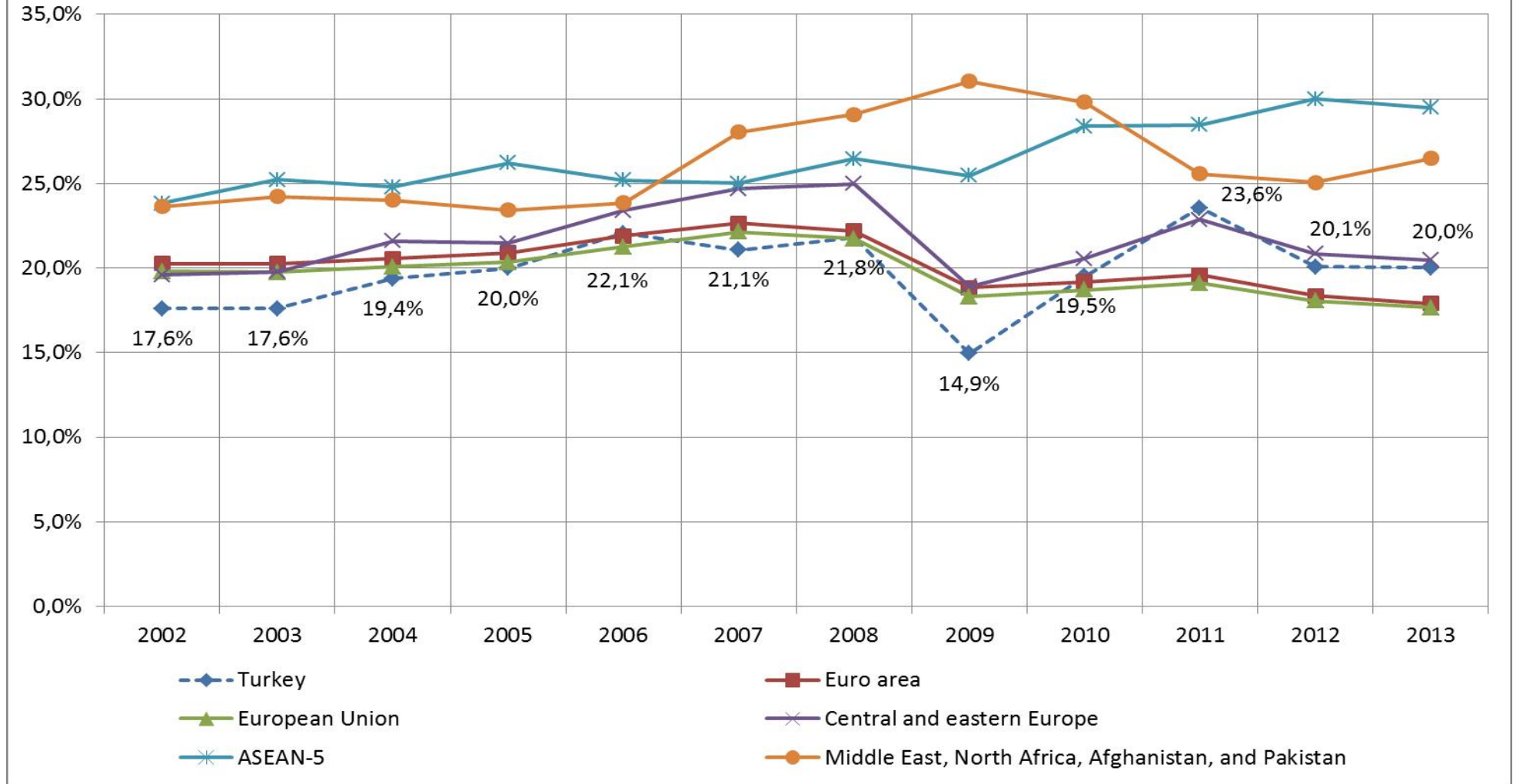

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

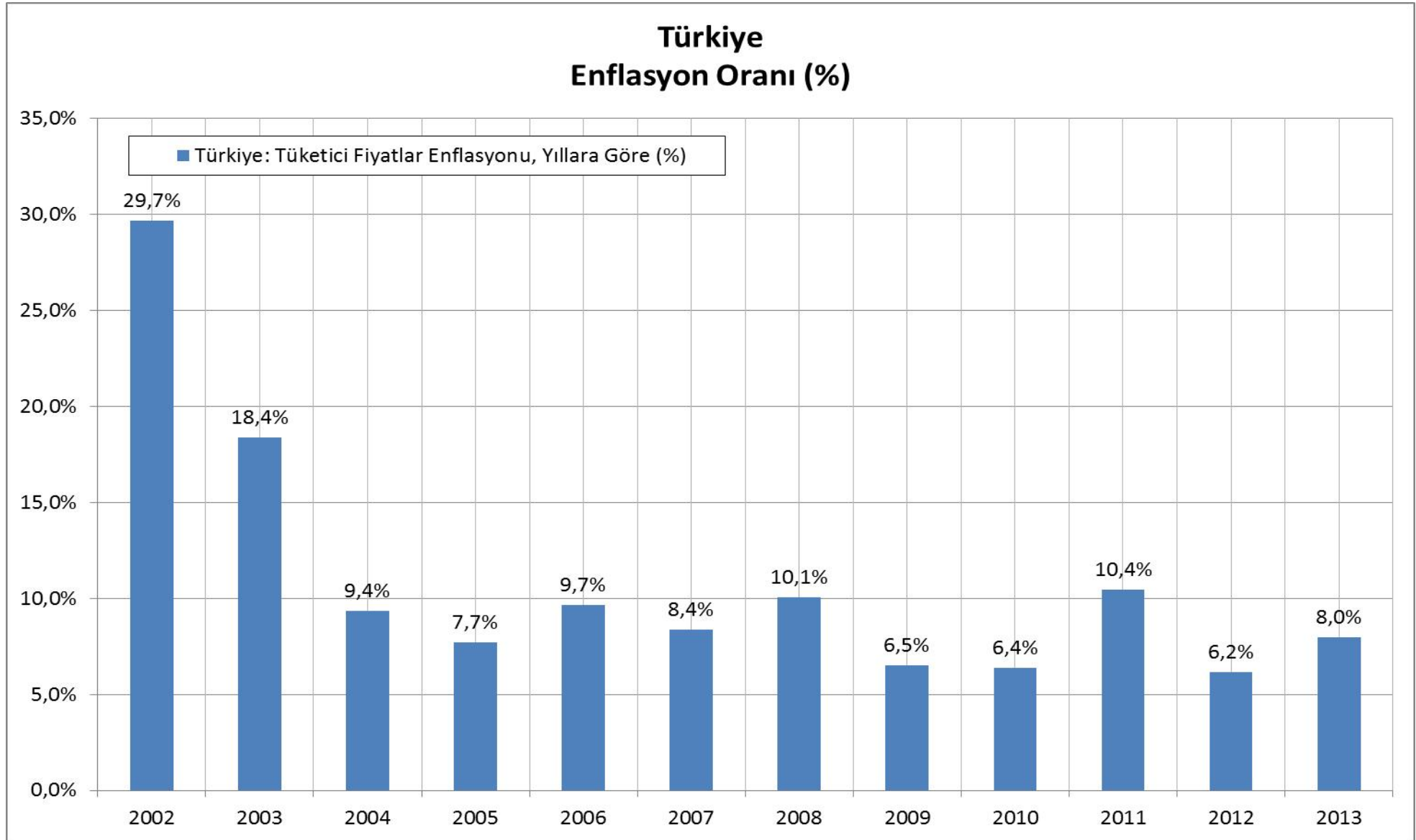

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

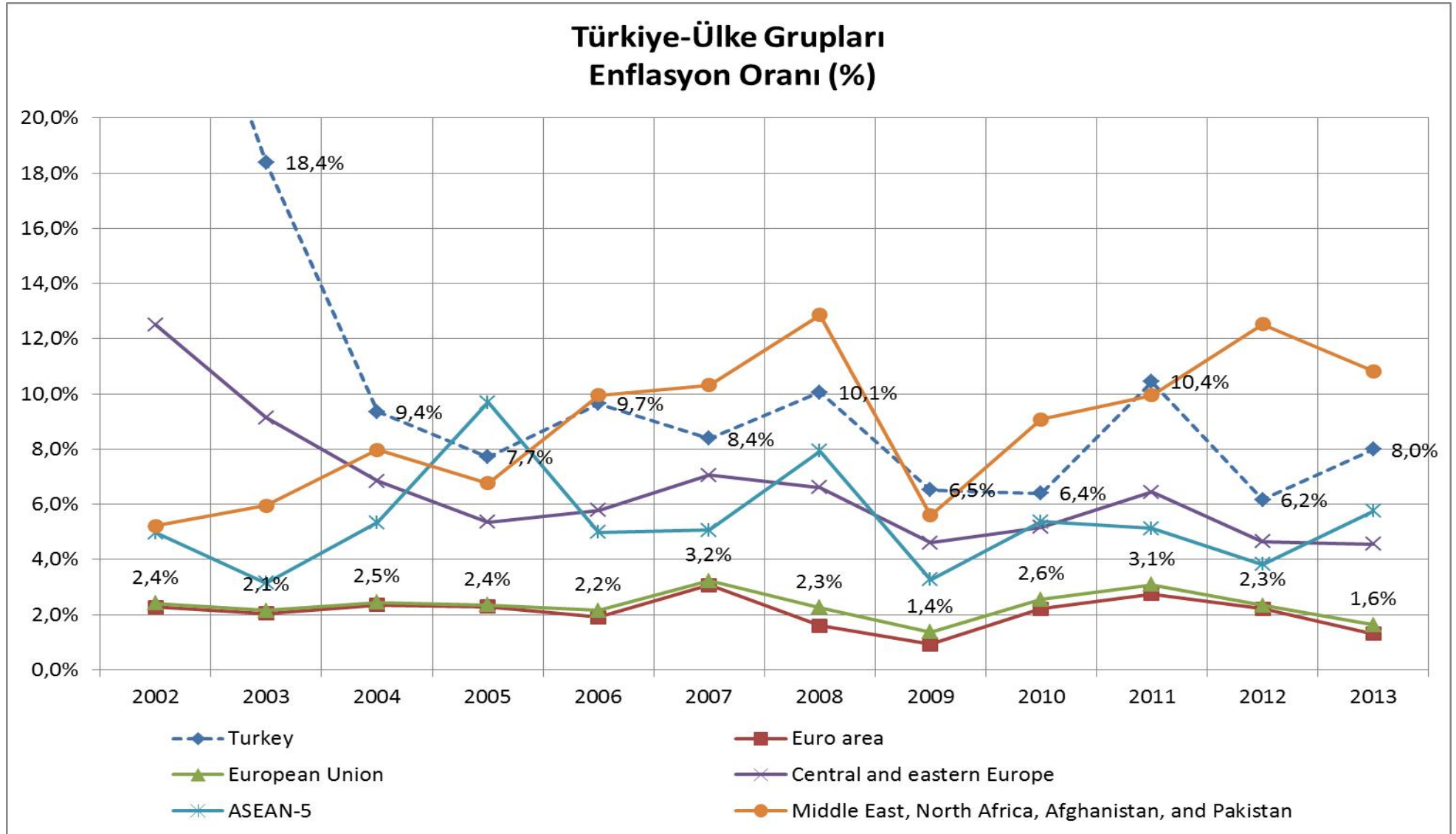
Türkiye-Ülke Grupları Toplam Yatırımlar Oranı / GSYH (%)

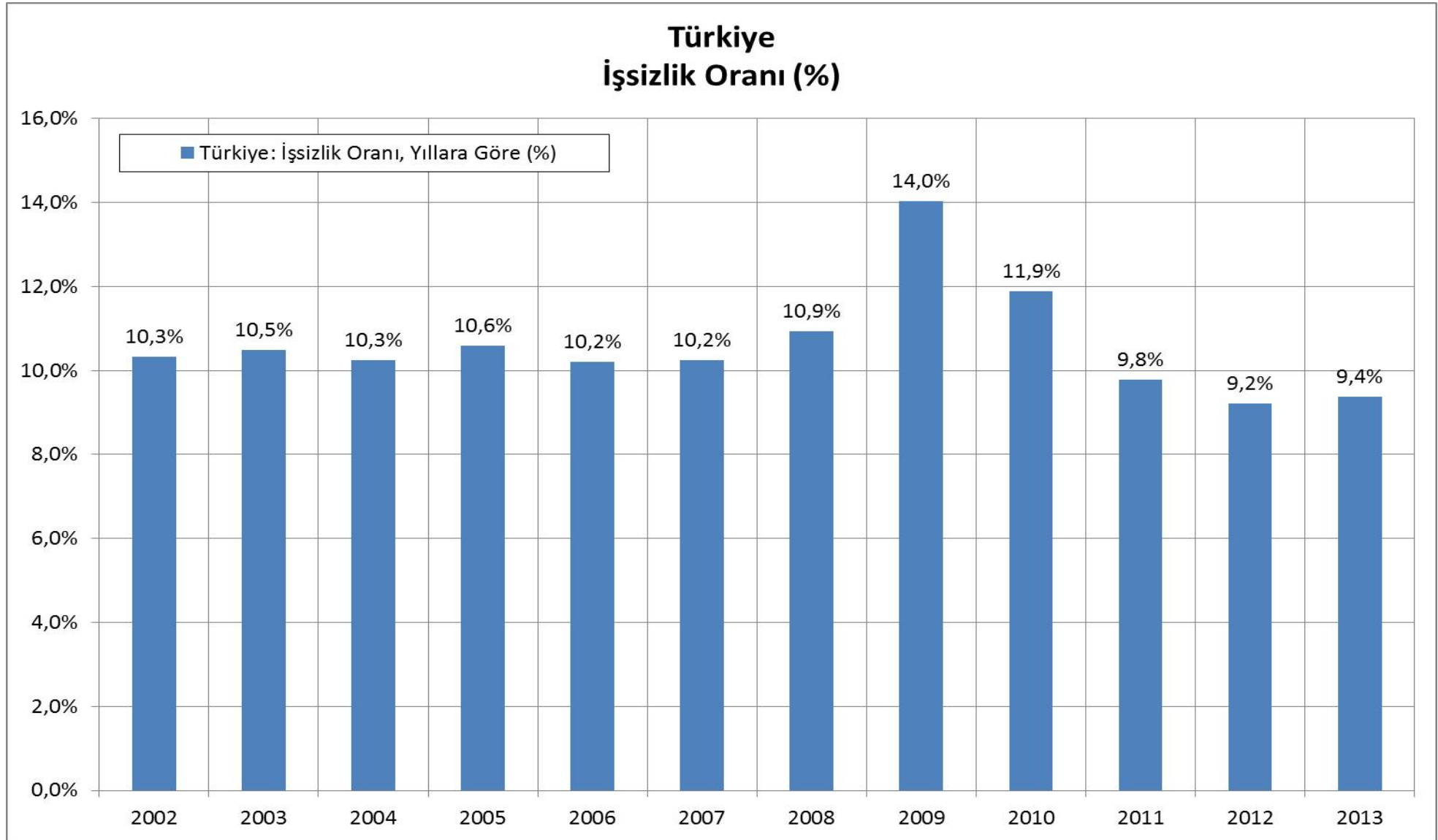
Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

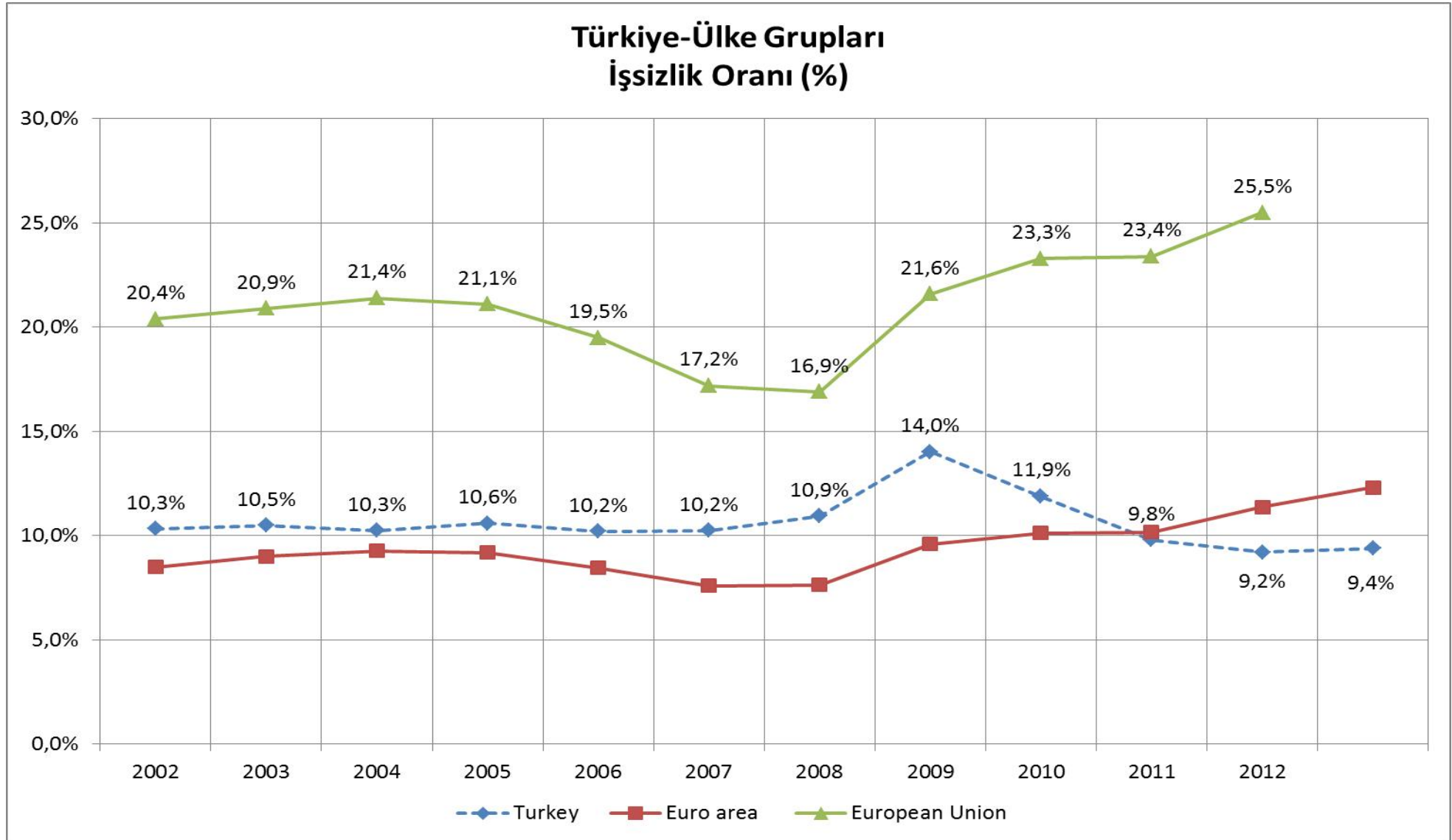
Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

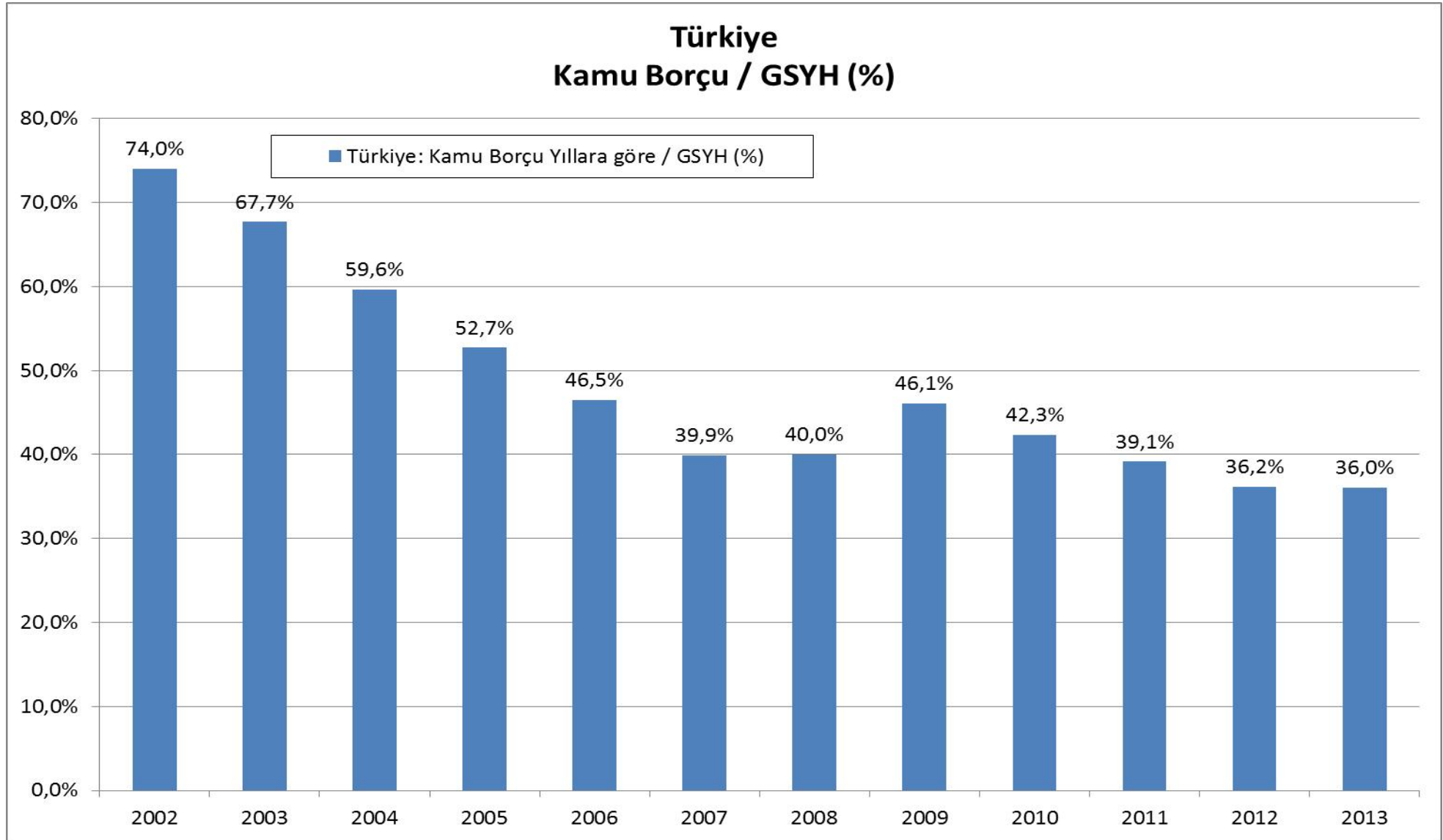
Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

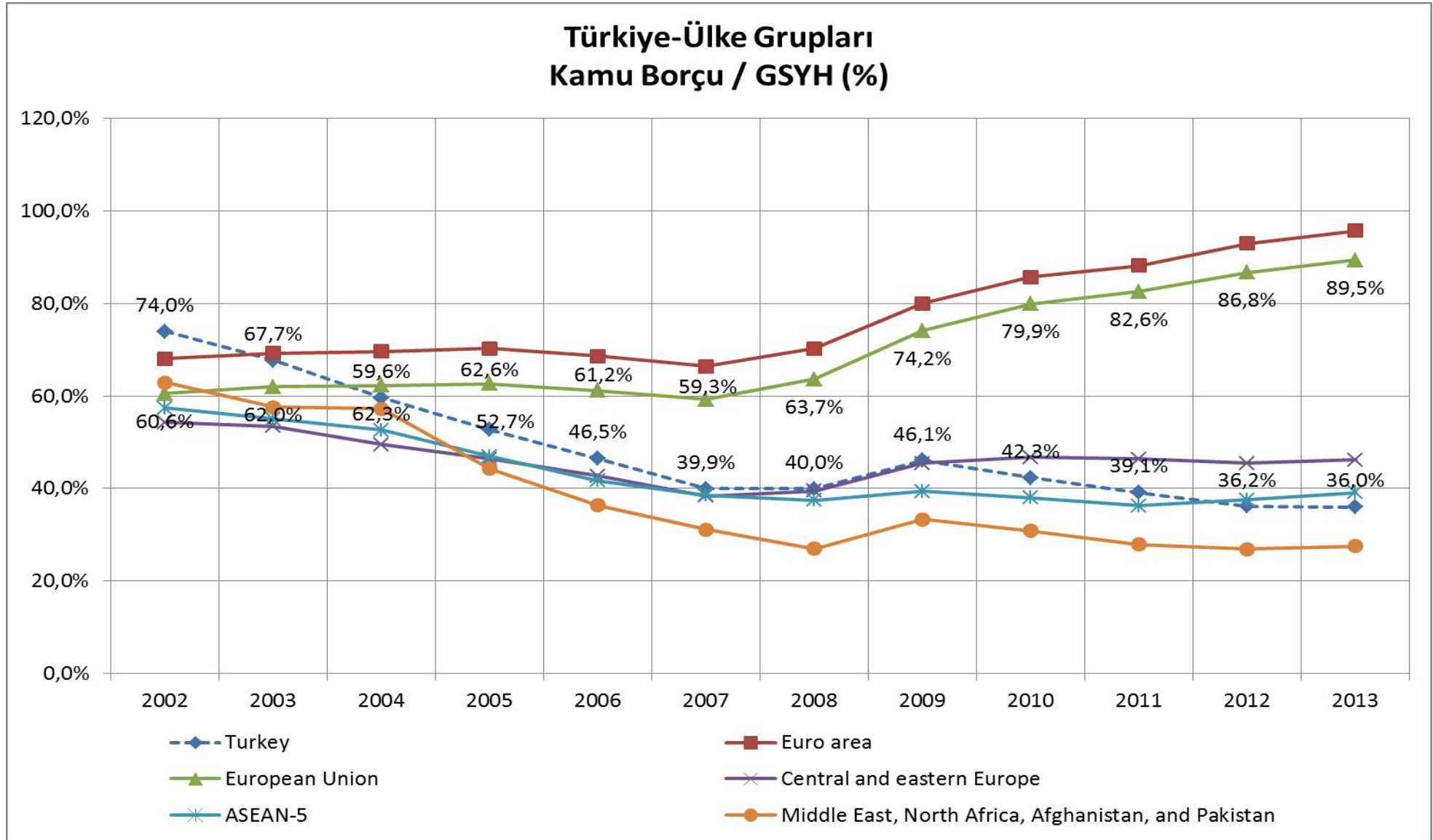
Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

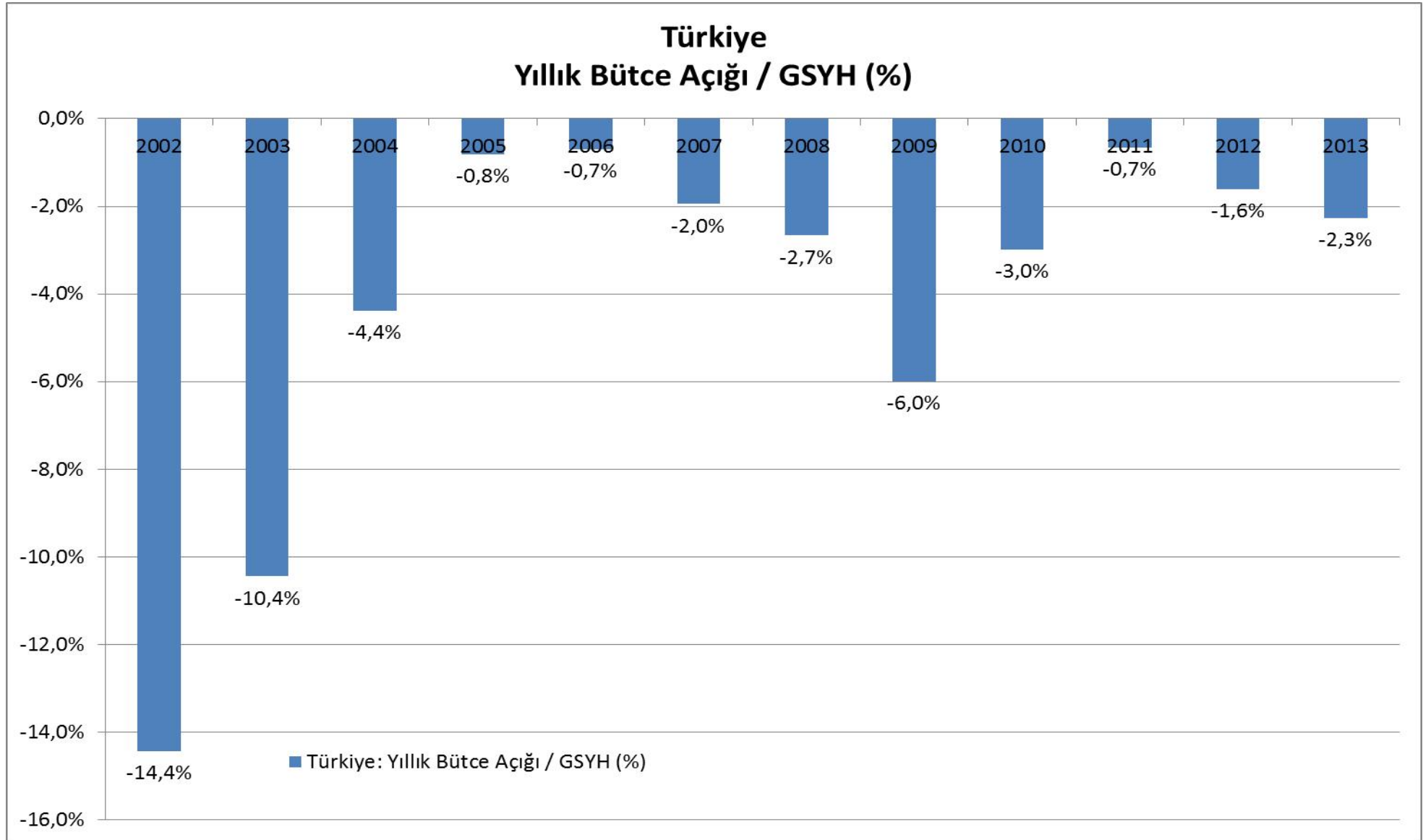
Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

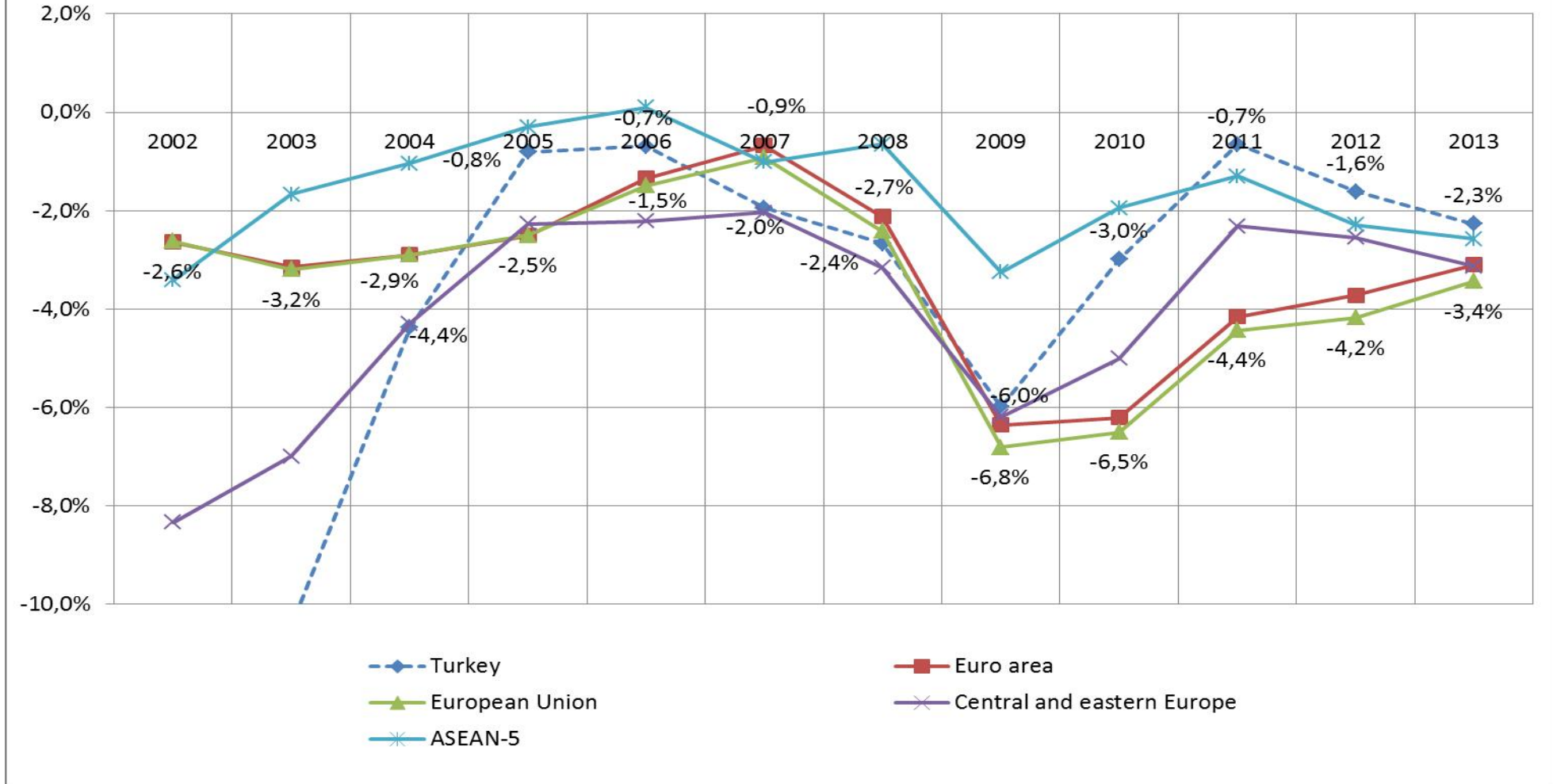

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

Türkiye-Ülke Grupları Yıllık Bütçe Açığı / GSYH (%)

Kaynak: <http://www.imf.org/external/>

Engin Günana